

Státní úřad inspekce práce

Horní náměstí 103/2, 746 01 Opava
telefon: 553 696 154, fax: 553 626 672
IČ 750 46 962
opava@suip.cz, www.suip.cz

R o č n í p r o g r a m

kontrolních akcí Státního úřadu inspekce práce

na rok 2010

listopad 2009

Úvod

V souladu s ustanovením § 4 odst. 1 písm c) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, předkládá Státní úřad inspekce práce Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR návrh Ročního programu kontrolních úkolů na rok 2010.

Při sestavování tohoto programu Státní úřad inspekce práce vycházel ze strategie Evropské unie a Národního akčního programu bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci České republiky na léta 2009-2010. Současně jsou v programu zohledněny a promítnuty výsledky analýzy pracovní úrazovosti a podnětů ke kontrole za rok 2008 a 2009, poznatky z kontrolní činnosti v uplynulém období a rovněž náměty a připomínky sociálních partnerů.

Seznam kontrolních úkolů na rok 2010:

- I. Dodržování pracovněprávních předpisů včetně BOZP u zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají osoby se zdravotním postižením
- II. Dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů podnikajících ve stavebnictví
- III. Kontroly dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů podnikajících v maloobchodu
- IV. Dodržování pracovněprávních předpisů při zaměstnávání zaměstnanců agenturami práce
- V. Kontroly dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů poskytujících stravovací a ubytovací služby
- VI. Provádění kontrol v nepřetržitých provozech zdravotnické záchranné služby a nemocniční akutní péče
- VII. Bezpečnost práce ve stavebnictví
- VIII. Kontrola zaměstnavatelů v dopravě
- IX. Kontrola systému BOZP a pracovních podmínek v malých a středních podnicích
- X. Bezpečnost práce na elektrických zařízeních
- XI. Dodržování předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení při provozu vyhrazených technických zařízení - parních a kapalinových kotlů
- XII. Bezpečnost práce při používání vyhrazených technických zařízení – zdvihacích zařízení a vázacích prostředků a prostředků pro zavěšení a uchopení břemene
- XIII. Kontrola plnění úkolů zadavatele stavby
- XIV. Integrovaná inspekce podle zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií
- XV. Program „Bezpečný podnik“
- XVI. Provádění kontrol na základě podnětů na porušování pracovněprávních předpisů a předpisů v oblasti BOZP
- XVII. Dodržování předpisů při používání chemických látek na pracovištích – úkol SLICu

Zdůvodnění, cíl a zadání kontrolních úkolů

I. Dodržování pracovněprávních předpisů včetně BOZP u zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají osoby se zdravotním postižením

Zdůvodnění:

Zdravotně postižení jsou skupinou zaměstnanců, která je na trhu práce v mnoha směrech znevýhodněná. Ze zkušeností inspektorátů z poradenské a kontrolní činnosti vyplývá, že zaměstnavatelé často nedodržují pracovněprávní předpisy při zaměstnávání těchto občanů a mnohdy zneužívají jejich ztíženého postavení ve společnosti.

K problémům při zaměstnávání zdravotně postižených občanů dochází především v oblasti nevyhovujících pracovních podmínek, neplnění závazků z uzavřených pracovních smluv, nevyplacení mezd a jejich diskriminace zejména pak v odměňování.

Cíl úkolu:

Kontrolní činností pozitivně působit na zaměstnavatele, aby při zaměstnávání osob se zdravotním postižením dodržovali pracovněprávní předpisy a nedocházelo k jejich zneužívání při výkonu práce.

Zadání úkolu:

Každý oblastní inspektorát práce provede průběžně kontrolu minimálně u 5 zaměstnavatelů. Při výběru se zaměří na zaměstnavatele, kteří provozují chráněnou pracovní dílnu (místo) a na ty, kteří zaměstnávají více než 50 % osob se zdravotním postižením a současně jsou příjemci státních dotací poskytovaných podle zákona o zaměstnanosti. Při výběru zaměstnavatelů budou inspektoráty vycházet zejména z informací úřadů práce, z přijatých podnětů ke kontrole, z poradenské činnosti, z vlastní kontrolní činnosti, případně ze zpráv z médií.

Předmět kontroly:

- dodržování ustanovení o zákazu diskriminace zejména z důvodu pohlaví, zdravotního postižení, včetně dodržování principu stejné mzdy za stejnou práci a za práci stejné hodnoty,
- vznik, změna a skončení pracovního poměru,
- pracovní doba (evidence, přestávky v práci, odpočinek mezi směnami a v týdnu, práce přesčas),
- odměňování za práci (zařazení vykonávané práce do odpovídající skupiny prací, příplatky, způsob výplaty mzdy, srážky ze mzdy),
- rovné zacházení v odměňování,
- ochrana osobních práv zaměstnanců § 316 odst. 2 až 4 zákoníku práce.

II. Dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů podnikajících ve stavebnictví

Zdůvodnění:

Z analýzy podnětů a z výsledků kontrolní činnosti orgánů inspekce práce v letech 2007 až 2009 vyplývá, že z celé podnikatelské sféry patří četnost porušování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů podnikajících ve stavebnictví k nejčastějším a nejzávažnějším. Délka trvání jednotlivých projektů, šíře jejich záběru, změny v jejich financování, to jsou jen některá specifika oboru stavebnictví, která významně ovlivňují postoj zaměstnavatelů k dodržování pracovněprávních předpisů.

Zaměstnanci sektoru stavebnictví ve svých podnětech ke kontrole poukazují nejčastěji na porušování pracovně právních předpisů v oblasti vzniku a skončení pracovního poměru, pracovní doby, odměňování a v oblasti cestovních náhrad.

Cíl úkolu:

Kontrolní činností dosáhnout, aby zaměstnavatelé dodržovali pracovněprávní předpisy. Preventivně působit na zaměstnavatele, zvyšovat jejich právní vědomí a tím snížit počet přijatých podnětů ke kontrole.

Zadání úkolu:

Každý oblastní inspektorát práce provede v průběhu roku 2010 kontrolu minimálně u 10 zaměstnavatelů. Při jejich výběru budou inspektoráty přihlížet zejména k podaným podnětům ke kontrole, k informacím z informačního systému a k poradenské činnosti. U zaměstnavatelů, u nichž působí odborová organizace, bude jedním z podkladů ke kontrole kolektivní smlouva respektive vyšší kolektivní smlouva. Při realizaci tohoto úkolu budou inspektoráty podle potřeby spolupracovat s úřady práce, cizineckou policií apod.

Každý oblastní inspektorát práce provede minimálně 2 koordinované kontroly ve spolupráci s úřadem práce, cizineckou policií, případně s dalšími státními inspekčními orgány.

Předmět kontroly:

- dodržování ustanovení o zákazu diskriminace z hlediska pohlaví, včetně dodržování principu stejné mzdy za stejnou práci a za práci stejné hodnoty,
- vznik, změna a skončení pracovního poměru (vydávání potvrzení o zaměstnání),
- dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr,
- pracovní doba (přestávky v práci, odpočinek mezi směnami a v týdnu, práce přesčas, evidence pracovní doby),
- odměňování zaměstnanců (vyplácení mzdy, poskytování příplatků),
- cestovní náhrady,
- ochrana osobních práv zaměstnanců § 316 odst. 2 až 4 zákoníku práce.

III. Kontroly dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů podnikajících v maloobchodu

Zdůvodnění:

Z poradenské činnosti a z podnětů došlých orgánům inspekce práce v letech 2007 až 2009 vyplývá, že na zaměstnavatele podnikající v maloobchodu podávají jejich zaměstnanci dlouhodobě velký počet podnětů ke kontrole. Těmito podněty upozorňují na možné nedodržování pracovněprávních předpisů. Porušování těchto předpisů bylo ve zvýšené míře zjištěno i při kontrolní činnosti orgánů inspekce práce.

Lze předpokládat, že množství podnětů ovlivnil v minulosti nárůst počtu provozoven, a to zejména u obchodních řetězců. Snahy zaměstnavatelů ke snížení nákladů, se pak negativně odrazily na dodržování pracovněprávních předpisů.

Zaměstnanci si stěžují zejména na oblast pracovní doby, odměňování a nevydání potvrzení o zaměstnání v souvislosti s jeho ukončením.

Cíl úkolu:

Kontrolní činností vyvinout potřebný tlak na dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů podnikajících v maloobchodu a tím dosáhnout zlepšení jejich právního vědomí.

Zadání úkolu:

Každý oblastní inspektorát práce provede průběžně kontrolu minimálně 15 zaměstnavatelů. Při jejich výběru budou oblastní inspektoráty práce čerpat z vlastní kontrolní činnosti, z informačního systému, z poradenské činnosti, jakož i z médií. Mezi kontrolované subjekty se zařadí také zaměstnavatelé s větším počtem zaměstnanců (obchodní řetězce). V rámci tohoto úkolu se budou šetřit zejména obdržené podněty ke kontrole na zaměstnavatele z této sféry podnikání. U zaměstnavatelů, kde působí odborová organizace, bude kolektivní smlouva jedním z podkladů při provádění kontroly. Součástí plánu kontrol inspektorátů práce budou i kontroly čerpacích stanic.

Předmět kontroly:

- dodržování ustanovení o zákazu diskriminace z hlediska pohlaví, včetně dodržování principu stejné mzdy za stejnou práci a za práci stejné hodnoty,
- vznik, změna a skončení pracovního poměru,
- pracovní doba (především její rozvržení, přestávky v práci, odpočinky, evidence odpracované doby),
- odměňování (především výplata zaručené mzdy, příplatky ke mzdě, srážky ze mzdy),
- ochrana osobních práv zaměstnanců § 316 odst. 2 až 4 zákoníku práce,
- pracovní podmínky mladistvých zaměstnanců, zaměstnankyň, zaměstnankyň matek.

IV. Dodržování pracovněprávních předpisů při zaměstnávání zaměstnanců agenturami práce

Zdůvodnění:

Hlavní úkol zaměřený na kontrolu dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů–agentur práce je zařazován do plánu kontrolní činnosti Státního úřadu inspekce práce pravidelně od roku 2007. S ohledem na zjištěné poznatky z již provedených kontrol, zjištění jiných kontrolních orgánů a rostoucí počet agentur práce, je nutné a potřebné pokračovat v tomto úkolu i v roce 2010.

Cíl úkolu:

Cílem úkolu je prosazovat dodržování pracovněprávních předpisů agenturami práce, a to zejména pokud jde o rovné zacházení, tak aby zaměstnanci agentur práce měli zajištěny stejné pracovní podmínky, jako mají zaměstnanci uživatele na stejných pracovních pozicích.

Zadání úkolu:

Každý oblastní inspektorát práce provede ve své územní působnosti kontrolu minimálně u 5 agentur práce. Při výběru agentur bude čerpat ze seznamu agentur práce zveřejněných na portálu MPSV, z podnětů podaných občany a odborovými organizacemi, z upozornění zaslaných úřady práce, případně z poznatků z vlastní kontrolní činnosti.

Při kontrole agentury práce provedou oblastní inspektoráty práce souběžně kontrolu u uživatele, který ukládá zaměstnanci agentury práce pracovní úkoly, organizuje, řídí a kontroluje jeho práci, dává mu k tomu účelu pokyny, odpovídá za příznivé pracovní podmínky a zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

O všech zjištěných porušeních pracovněprávních předpisů budou oblastní inspektoráty práce informovat Ministerstvo práce a sociálních věcí, prostřednictvím Státního úřadu inspekce práce.

Předmět kontroly:

- dodržování ustanovení o zákazu diskriminace z hlediska pohlaví, včetně dodržování principu stejné mzdy za stejnou práci a za práci stejné hodnoty,
- uzavírání, změna a skončení pracovního poměru,
- pracovní doba a doby odpočinku, práce přesčas, práce v noci,
- odměňování a poskytování náhrad,
- dodržování podmínek při dočasném přidělení zaměstnance k výkonu práce u uživatele,
- ochrana osobních práv zaměstnance § 316 odst. 2 až 4 zákoníku práce.

V. Kontroly dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů poskytujících stravovací a ubytovací služby

Zdůvodnění:

Z analýzy podnětů a z výsledků kontrolní činnosti orgánů inspekce práce za léta 2007 až 2009 vyplývá, že zaměstnavatelé poskytující ubytovací a stravovací služby porušují velmi často pracovněprávní předpisy. Nejvíce nedostatků se vyskytuje v oblasti pracovní doby, přestávek v práci, v odměňování a dále pak v oblasti skončení pracovního poměru. Současná hospodářská situace a velká míra fluktuace zaměstnanců v tomto odvětví ovlivňuje jednání zaměstnavatelů. Ti, za účelem dosažení co nejvyššího zisku a snížení nákladů, pak často neposkytují zaměstnancům veškeré nároky vyplývající z pracovního poměru.

Cíl úkolu:

Kontrolní činností vyvinout potřebný tlak na dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů a tím dosáhnout zlepšení jejich právního vědomí a zodpovědnosti.

Zadání úkolu:

Každý oblastní inspektorát práce provede kontrolu minimálně u 15 zaměstnavatelů. Při jejich výběru budou oblastní inspektoráty práce čerpat z vlastní kontrolní činnosti, z informačního systému, z poradenské činnosti, jakož i z případné spolupráce s úřady práce, v návaznosti na jimi prováděné kontroly nelegální práce. V rámci tohoto úkolu oblastní inspektoráty práce prošetří zejména obdržené podněty na zaměstnavatele a zařadí do plánu kontrol i zaměstnavatele, kteří provozují herny. Vzorek kontrolovaných zaměstnanců inspektoráty odvodí od velikosti zaměstnavatele, od místa podnikání, jakož i od struktury zaměstnanců.

Předmět kontroly:

- dodržování ustanovení o zákazu diskriminace z hlediska pohlaví, včetně dodržování principu stejné mzdy za stejnou práci a za práci stejné hodnoty,
- vznik, změna a skončení pracovního poměru,
- pracovní doba (především její rozvržení, přestávky v práci, odpočinky, evidence odpracované doby),
- odměňování (zejména výplata zaručené mzdy, příplatky ke mzdě, srážky ze mzdy),
- ochrana osobních práv zaměstnanců § 316 odst. 2 až 4 zákoníku práce.

VI. Provádění kontrol v nepřetržitých provozech zdravotnické záchranné služby a nemocniční akutní péče

Zdůvodnění:

Právní institut „další dohodnutá práce přesčas ve zdravotnictví“ (§ 93, písm. a)) se stal účinným dnem 1. 10. 2008 novelou zákoníku práce provedenou zákonem č. 294/2008 Sb. Kontroly v této oblasti zahrnují orgány inspekce práce do hlavních úkolů již v roce 2009. Hlavní úkol však nebylo možné objektivně a na požadované úrovni vyhodnotit vzhledem ke krátké době od účinnosti novely a k délce vyrovnávacího období. Je nezbytné proto pokračovat v úkolu i v roce 2010.

Cíl úkolu:

Kontrolní činností působit na zaměstnavatele, aby při přidělování práce přesčas dodržovali zákonem stanovené limity a nedocházelo tak v zájmu bezpečnosti a ochrany zdraví k přetěžování zaměstnanců nad povolenou míru stanovenou zákoníkem práce.

Zadání úkolu:

Každý oblastní inspektorát práce provede průběžně kontrolu minimálně u 5 zaměstnavatelů. Při jejich výběru nebude oblastní inspektorát práce využívat pouze obdržená hlášení o další dohodnuté práci přesčas zaměstnavatelem, ale výběr provede i z dalších zdravotnických zařízení. Současně bude využito i podaných podnětů.

Předmět kontroly:

- rozvržení pracovní doby,
- přestávky v práci,
- doby odpočinku,
- nepřetržitý odpočinek v týdnu, mezi dvěma směny,
- přesčasová práce a další dohodnutá práce přesčas,
- noční práce,
- pracovní pohotovost,
- ochrana osobních práv zaměstnanců § 316 odst. 2 až 4 zákoníku práce.

VII. Bezpečnost práce ve stavebnictví

Zdůvodnění:

Stavebnictví je odvětvím s vysokým počtem pracovních úrazů, zvláště pak úrazů vyžadujících hospitalizaci delší než 5 dnů a úrazů smrtelných.

V posledních letech dochází k nejvyššímu počtu smrtelných pracovních úrazů a úrazů vyžadujících hospitalizaci delší než 5 dnů, při pracích ve výškách, při kterých je zdrojem úrazu pád z výšky, nebo do hloubky, propadnutí střešní krytinou nebo sesutí z volného okraje. Smrtelné pracovní úrazy při pádu z výšky představují více než 50 % všech smrtelných pracovních úrazů ve stavebnictví. Na druhém místě ve stavebnictví vykazují nejvyšší úrazovost zemní práce (práce v nezajištěných výkopech) a vysokou úrazovost vykazují manipulace s materiálem na staveništi i montážní práce (práce neprováděné v souladu s bezpečnostními požadavky).

Úkol bude zaměřen průřezově na všechny činnosti na staveništi.

Cíl úkolu:

Dodržování předpisů na staveništech se zaměřením na bezpečný způsob práce, který by vedl ke snížení počtu úrazů.

Zadání úkolu:

Kontroly budou zaměřeny zvláště na zajišťování bezpečnosti práce při pracích ve výškách, při zemních pracích, při manipulaci s materiálem na staveništi a při montážních pracích, včetně všech ostatních souvisejících činností.

Kontroly budou provedeny přednostně u:

- malých a středních subjektů, zejména pak u subjektů, kde byly při minulých kontrolách zjištěny závažné nedostatky,
- subjektů se zvýšenou úrazovostí,
- nově vzniklých subjektů,
- hlavních dodavatelů a dalších významných dodavatelských subjektů velkých investičních celků,
- subjektů, u kterých od poslední kontroly uplynula doba minimálně 3 roky.

Každý inspektor oblastního inspektorátu práce se zaměřením na stavebnictví provede kontroly nejméně u 25 subjektů.

VIII. Kontrola zaměstnavatelů v dopravě

Zdůvodnění:

Doprava je odvětví s vysokou mírou pracovních úrazů. Evropská unie klade za cíl snížit počet smrtelných úrazů v dopravě. Cíle jsou obsaženy v Bílé knize Evropské dopravní politiky a je stanoven úkol snížit počet usmrcených na evropských silnicích do roku 2010 na polovinu úrovně roku 2001. V České republice se úkol nedaří naplnit. Česká republika je pod evropským průměrem. V době českého předsednictví Evropské unii byla bezpečnost v silniční dopravě jednou ze čtyř hlavních priorit. Úkol má cíleně zaměřenými kontrolami zmapovat stav úrovně bezpečnosti práce a účinnost legislativy v odvětvích dopravy - při provozu autodopravy a dopravy železniční.

Cíl úkolu:

Kontrolami přimět dopravce k dodržování legislativy v dopravě ve vztahu k BOZP. U kontrolovaných subjektů bude poskytováno i poradenství se zaměřením na kontrolovanou problematiku.

Zadání úkolu:

Kontrola bude prováděna u právních subjektů, na které se při organizování pracovní doby vztahuje nař. vlády č. 589/2006 Sb. Kontrolní činnost bude zaměřena na dvě části, administrativní a vlastní kontrolu pracoviště. Podrobnosti budou upraveny kontrolním seznamem, který bude projednán a upřesněn na instruktážní schůzce. Každý oblastní inspektorát práce by měl provést kontrolu alespoň u 25 právních subjektů na inspektora příslušné odbornosti provádějícího kontrolu dle tohoto hlavního úkolu.

Předmět kontroly:

Kontrola bude zaměřena na:

A) Administrativní kontrola

- seznamování zaměstnanců s pokyny zaměstnavatele k zajištění BOZP,
- obsah MPBP s ohledem na některá vybraná rizika na pracovišti (bude upřesněno v kontrolním seznamu),
- školení BOZP (dokumentace),
- organizování pracovní doby podle nař. vlády č. 589/2006 Sb.,
- pravidelné prohlídky pracoviště,
- poskytování osobních ochranných pracovních pomůcek,
- odborná a zdravotní způsobilost zaměstnanců,
- povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech.

B) Vlastní kontrola na pracovišti

- značení komunikací,
- umístění bezpečnostních značek,
- provozní deník (aktuální údaje),
- návod k obsluze techniky,
- stav technické základny z pohledu BOZP.

Kontrola bude provedena podle kontrolního seznamu, který bude podkladem pro instruktáž.

IX. Kontrola systému BOZP a pracovních podmínek v malých a středních podnicích

Zdůvodnění:

Preventivní působení v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci má důležitý význam, pokud je kontrola plnění právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP provedena u subjektu co nejdříve po zahájení jeho podnikatelské činnosti. S ohledem na skutečnost, že stále vznikají nové malé a střední podniky, je potřebné, aby co nejvíce těchto nově vzniknuvších podniků bylo podrobeno kontrolám, a to hlavně v činnostech, které historicky vykazují největší podíl na vznik pracovních úrazů, nemocí z povolání a havárií (např. při obsluze tvářecích strojů, při provozu zásobníků sypkých hmot a dopravních zařízení, při těžbě dřeva, při kontaktu se zvířaty v živočišné výrobě apod.). Dále pak u subjektů, na které oblastní inspektorát práce obdržel opakovaně podněty na neplnění povinností vyplývajících ze závazných předpisů pro oblast bezpečnosti práce a u subjektů, u kterých došlo ke vzniku smrtelných pracovních úrazů nebo úrazů vyžadujících hospitalizaci delší než pět dní.

Cíl úkolu:

Preventivní působení u problémových subjektů a u nově vzniklých subjektů, u nichž doposud nebyla provedena kontrola zajišťování v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Vyvodit potřebný tlak na dodržování bezpečnostních předpisů v daných oblastech, a tím vytvořit předpoklady k postupnému snižování pracovní úrazovosti. Každý oblastní inspektorát práce provede kontrolu alespoň u 200 subjektů dle vlastního výběru.

Zadání úkolu:

Oblastní inspektoráty práce vyberou ke kontrolám podnikající subjekty zejména v kategoriích 6 - 249 zaměstnanců, činných v oborech:

- zemědělství a související činnosti,
- lesnictví,
- dřevoprůmysl,
- potravinářský průmysl,
- výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků,
- výroba strojů a zařízení,
- tváření profilů za studena,
- kování, lisování, ražení, válcování, protlačování kovů,
- výroba ostatního kovového zboží,
- výroba pryžových a plastových výrobků,
- výroba ostatních nekovových minerálních výrobků,
- výroba a rozvod elektrické energie, vody, plynu a tepla.

Ke kontrolám budou přednostně vybírány podnikající subjekty, u kterých:

- nebyla ještě provedena plánovaná kontrola nebo uplynulo více jak 5 let od poslední kontroly,
- je nepříznivý vývoj pracovní úrazovosti,
- jsou opakovaně podněty na neplnění povinností v oblasti BOZP,
- byly při předešlé kontrole zjištěny závažné nedostatky.

X. Bezpečnost práce na elektrických zařízeních

Zdůvodnění:

Vzhledem ke svému rozšíření a používání nabývají elektrická zařízení s běžnými napětími charakter téměř všeobecných technických zařízení a u uživatelů dochází ke snížení respektu k nim. U vyšších výkonů a napěťových úrovní jsou nehodové události, úrazy většinou spojeny se závažnými následky. Z přehledů pracovní úrazovosti v souvislosti s elektrickými zařízeními vyplývá, že nejčastějšími uváděnými příčinami je nedostatek osobních předpokladů spolu s používáním nebezpečných pracovních postupů nebo způsobů práce a špatně nebo nedostatečně odhadnutým rizikem. Dalšími objektivními příčinami jsou nesprávná organizace práce, nedostatek potřebné kvalifikace a nepoužívání předepsaných bezpečnostních opatření. Základní požadavky na technická zařízení stanovuje zákon č. 309/2006 Sb., zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, resp. nař. vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí. Základní požadavky pro obsluhu a práci na elektrických zařízeních jsou obsaženy v normě ČSN EN 50110-1 ed.2. Tato norma však neřeší konkrétní postupy a způsoby zajištění bezpečnostních opatření a je na zaměstnavateli, provozovateli, jaké stanoví a zavede místní pracovní předpisy a postupy.

Další důvody:

V roce 2008 došlo k nárůstu pracovních úrazů, kdy zdrojem úrazu byla elektřina. K roku 2009 skončil tříletý „turnus“ přezkušování odborných způsobilostí v elektrotechnice dle vyhl. č. 50/1978 Sb., z doby předcházejících bezpečnostních předpisů pro obsluhu a práci v elektrotechnice (ČSN 34 31 00).

Cíl úkolu:

Kontrola plnění povinností zaměstnavatele vyhledávat, vyhodnocovat rizika a přijímat opatření jako součást prevence rizik z hlediska bezpečnosti práce i u elektrických zařízení, organizovat práci, stanovovat a zavádět pracovní postupy, seznamovat s nimi zaměstnance a kontrolovat jejich dodržování. Ověřit u zaměstnavatelů, zda a jakým způsobem jsou řešena bezpečnostní opatření, pracovní postupy pro činnosti u elektrických zařízení. Kontrola plnění povinností zaměstnavatele ve věci odborných způsobilostí dle vyhl. č. 50/1978 Sb., ve znění pozdějších předpisů, která se týká nabývání a ověřování odborné způsobilosti. V případě možnosti vlastní kontrola dodržování povinností a stanovených postupů při vlastní činnosti.

Zadání úkolu:

Oblastní inspektoráty práce vyberou ke kontrolám přednostně subjekty, zabývající se vlastní nebo dodavatelskou činností na elektrických zařízeních. Dále budou přednostně vybrány subjekty, u nichž v posledních pěti letech došlo k úrazu, kde zdrojem byla elektřina. Do výběru by dále měly být zařazeny subjekty, u nichž při předešlých kontrolách byly zjištěny závažné nedostatky. Pokud to bude možné provést vlastní kontrolu dodržování povinností a stanovených postupů na pracovišti.

Do výběru kontrol nezařazovat subjekty energetiky, které mají PNE 330000-6, pokud u těchto subjektů nebyly při předešlých kontrolách zjištěny závažné nedostatky; do úkolu také nezahrnovat podnikající subjekty neodpovídající výběrovým kritériím pro úkol.

Každý inspektor oblastního inspektorátu práce se zaměřením na elektrická zařízení by měl provést kontrolu alespoň u 25 subjektů.

XI. Dodržování předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení při provozu vyhrazených technických zařízení - parních a kapalinových kotlů

Zdůvodnění:

Kontrola bude zaměřena na dodržování povinností vyplývajících z předpisů k zajištění bezpečnosti práce a bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení - kotelních zařízení se středotlakými a vysokotlakými kotli včetně kotelen a provozu zařízení pro úpravu vody. Parní a horkovodní kotle jako vyhrazené tlakové zařízení jsou stále zdrojem potencionálního rizika. Tato rizika jsou snižována stále modernějšími automatickými systémy kontroly provozu (měřicí, regulační, blokovací a signalizační zařízení spojená s bezpečnostní výstrojí), tím dochází ke zvyšování nároků na preventivní údržbu, na odbornou úroveň obsluhy a provozní údržby. Proto je nutné provést kontrolu nejen zápisů o provozu a údržbě, ale i kontrolu konkrétních úkonů obsluhy, provozní a preventivní údržby související s provozem kontrolovaných kotelních zařízení.

Cíl úkolu:

Kontrolní část A:

Cílem kontroly je posoudit bezpečnost provozu uvedených kotelních zařízení s ohledem na jejich stáří i stav a zjistit, zda jsou provozovatelem vytvářeny podmínky pro minimalizaci rizik.

Kontrolní část B:

Při zjištěných nedostatcích, které mohou mít vliv na zvýšení rizikovosti provozu, by se měly kontroly zaměřit na způsob provádění preventivní údržby, a to revizí a zkoušek vyhrazených technických zařízení. Dle zjištění by měla být provedena kontrola činnosti revizních techniků při konkrétní vybrané revizi s možností posouzení nejen způsobu provedení revize, revizní zprávy, ale stanovení potřebných opatření, jakož i plnění požadavků bezpečnosti práce při samotném způsobu provádění revize. Kontrola činnosti revizního technika vykonávajícího činnost ve smyslu § 12 písm. a), b) nebo c) zákona č. 309/2006 Sb., bude zaměřena také na to, jak jsou plněny jednotlivé povinnosti dle § 101 odst. 1 a 2, § 102, 104, 105 zákoníku práce s přihlédnutím k podmínkám vykonávané činnosti. Dle situace může být kontrola činnosti jednoho revizního technika provedena i u více provozovatelů uvedených kotelních zařízení na základě kontrolních zjištění v části „A“.

Zadání úkolu:

A: Inspektor oblastního inspektorátu práce provede kontrolu minimálně u 15 provozovatelů v různých podnikatelských subjektech.

B: Oblastní inspektorát práce provede kontrolu minimálně u 5 revizních techniků, a to buď revizních techniků tlakových, elektrických nebo plynových zařízení.

XII. Bezpečnost práce při používání vyhrazených technických zařízení - zdvihacích zařízení a vřazacích prostředků a prostředků pro zavěšení a uchopení břemene

Zdůvodnění:

Nutnost věnovat této problematice mimořádnou pozornost vyplývá z následujících skutečností. V oblasti vyhrazených technických zařízení - zdvihacích zařízení (VTZ-ZZ) se vyskytuje zvýšená pracovní úrazovost. V porovnání s lety 2006 a 2007 došlo v následujícím roce k nárůstu v počtu závažných pracovních úrazů vyžadujících hospitalizaci delší než 5 dnů. U zaměstnavatelů a zaměstnanců se při kontrolní činnosti inspektorů setkáváme s nízkou úrovní právního povědomí a s opakujícími se porušeními zákonných ustanovení, zejména zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce. Je nutno klást důraz i na prevenci, protože při kontrolní činnosti inspektoři zjišťují, že u zaměstnanců při nástupu do zaměstnání převládá nedostatečná teoretická a praktická příprava k výkonu pracovní činnosti a vedoucí zaměstnanci odpovědní za provoz VTZ-ZZ nevyvíjejí dostatečnou kontrolní činnost.

Cíl úkolu:

Ověřit, jak právnické a podnikající fyzické osoby plní stanovené povinnosti zaměstnavatele pro zajišťování bezpečnosti práce při provozu jeřábů a zdvihadel, včetně vřazacích prostředků s důrazem na zpracování, vedení a uplatňování „Systémů bezpečné práce“ na svých pracovištích.

Zadání úkolu:

Oblastní inspektoráty práce vyberou ke kontrole minimálně 20 subjektů, na jednoho inspektora, vykazující zvýšenou úrazovost nebo subjekty, kde se předpokládají problémy při používání VTZ-ZZ. Kontrola bude provedena podle kontrolního seznamu.

Předmět kontroly:

- příslušná průvodní dokumentaci,
- vyhodnocení rizik včetně stanovených opatření podle druhu činnosti, seznámení s riziky, přidělení a používání vhodných osobních ochranných pracovních pomůcek,
- místní provozní bezpečnostní předpis - rozsah systému bezpečné práce ve vztahu k používání VTZ-ZZ,
- zajištění odborné kvalifikace jeřábníků, vazačů a osob provádějící údržbu a opravy,
- vedení a stanovený rozsah provozní dokumentace - kontroly, revize, zkoušky VTZ-ZZ a vřazacích prostředků,
- úroveň péče o vřazací prostředky a prostředky pro zavěšení a uchopení břemene,
- zajištění bezpečné práce pro manipulaci s břemeny - zakázané manipulace,
- zajištění péče o zařízení - údržba, opravy, zajištění řádného technického stavu VTZ-ZZ.

Zpracovaný kontrolní seznam předpisů bude podkladem pro instruktáž.

XIII. Kontrola plnění úkolů zadavatele stavby

Zdůvodnění:

Úkol má za cíl ověřit, zda zadavatelé staveb dodržují povinnosti uložené zákonem č. 309/2006 Sb., a tím působí na snižování pracovní úrazovosti, způsobenou ne vždy dostatečnou informovaností jednotlivých zhotovitelů o možných rizicích a úkonech prováděných jednotlivými zaměstnanci pro bezpečný výkon práce.

Cíl úkolu:

Prosazovat plnění povinností zadavatele stavby a tím podporovat zajišťování úrovně bezpečnosti práce na stavbách a kontrolovat, zda zadavatelé stavby plní úkoly dané zákonem č. 309/2006 Sb.

Zadání úkolu:

Kontroly budou zaměřeny na staveniště, kde působí současně zaměstnanci více než jednoho zhotovitele, dále v případech, kdy celková předpokládaná doba trvání prací a činností přesáhne dobu určenou v § 15 zákona č. 309/2006 Sb. a na stavbách, kde budou vykonávány práce a činnosti vystavující fyzickou osobu zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví.

Každý inspektor oblastního inspektorátu práce se zaměřením na stavebnictví provede kontrolu nejméně u 10 subjektů.

Předmět kontroly:

- doručení oznámení o zahájení prací zadavatelem stavby na oblastní inspektorát práce,
- zajištění zpracování plánu bezpečnosti a ochrany zdraví před zahájením prací na staveništi zadavatelem stavby,
- v souladu se zákonem č. 309/2006 Sb. určení potřebného počtu koordinátorů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi, kde působí zaměstnanci více než jednoho zhotovitele, zadavatelem stavby.
-

Kontrolní seznam, který bude zpracován, bude podkladem pro instruktáž k provedení kontrolní akce.

XIV. Integrovaná inspekce podle zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií

Zdůvodnění:

Společná pravidelná inspekce je zařazena do úkolů systému Státního úřadu inspekce práce na základě požadavků zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií, způsobených vybranými nebezpečnými látkami. Kontroly vybraných provozovatelů zařízení jsou prováděny v určených termínech podle schváleného plánu kontrol.

Cíl úkolu:

Integrovaná inspekce má za cíl provést společnou kontrolu, podle plánu integrované inspekce zpracovaného Česká inspekce životního prostředí. Kontrolu provést podle zpracovaného kontrolního seznamu a v souladu s metodickým pokynem generálního inspektora, v souladu s požadavky zákona č. 59/2006 Sb.

Zadání úkolu:

Kontrolu provést podle zpracovaného kontrolního seznamu a v souladu s metodickým pokynem generálního inspektora, v souladu s požadavky zákona č. 59/2006 Sb.

Předmět kontroly:

- odstranění nedostatků z minulé kontroly,
- plnění přijatých opatření z bezpečnostních programů a bezpečnostních zpráv,
- péče o zaměstnance, především odbornou a zdravotní způsobilost, školení zaměstnanců o předpisech k zajištění bezpečnosti práce, rizicích práce s nebezpečnými látkami a opatřeními k jejich eliminaci,
- ověření znalostí a dodržování předpisů a pokynů,
- poskytování osobních ochranných pracovních pomůcek na základě hodnocení rizik, jejich stav a používání zaměstnanci,
- průvodní a provozní dokumentaci,
- posouzení stavu technického zařízení uvedeného v dokumentaci vzhledem k reálnému stavu, včetně revizí zařízení, stavu elektroinstalace, tlakových a plynových zařízení,
- skladování a manipulaci s nebezpečnými chemickými látkami, včetně značení zásobníků a skladů s nebezpečnými chemickými látkami, stav únikových cest,
- bezpečnost vykládky a nakládky nebezpečných látek,
- opatření na ochranu proti výbuchu (prevence rizik, klasifikace prostorů, písemná dokumentace),
- pracovní podmínky, a to zejména pracovní režim zaměstnanců a zaměstnávání žen a mladistvých.

Kontrolní seznam, který bude zpracován, bude podkladem pro instruktáž. V průběhu roku bude podávána informace o stavu plnění kontrol.

XV. Program „Bezpečný podnik“

Zdůvodnění:

Zařazení programu „Bezpečný podnik“ do kontrolních akcí systému SÚIP vychází z Národní politiky BOZP, která v rámci osvětové činnosti stanoví mimo jiné požadavek na zavedení systému řízení BOZP u podnikajících subjektů, k jehož realizaci by měly napomoci programy a příručky s návodem k zavedení systému řízení BOZP. Takovýto přístup k řízení bezpečnosti práce umožňuje dosáhnout vyšší úrovně BOZP a kultury práce, vedoucí ke snížení pracovní úrazovosti a nemocnosti a tím i ke snížení nákladů s nimi souvisejících (pracovní úrazovost a nemocnost negativně ovlivňují výkonnost podnikajících subjektů, a tím i ekonomiky státu). Používání tohoto a podobných programů podpořilo také usnesení vlády č. 706 z roku 2000, kterým se vláda zavázala k respektování a naplňování zásad a doporučení vycházejících ze závěrečných dokumentů z jednání Třetí ministerské konference uskutečněné v roce 1999 v Londýně, která vedla ke vzniku tzv. „Správná praxe“ (GP-HESME).

Cíl úkolu:

Program „Bezpečný podnik“ má za cíl především zvýšit úroveň řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a ochrany životního prostředí u podnikajících subjektů a vytvořit podmínky pro zavedení komplexního a efektivního systému řízení BOZP. V souladu s tím trvale zvyšovat úroveň kultury práce a pracovní pohody. Z hlediska prevence je cílem programu „Bezpečný podnik“ vytvoření podmínek pro předcházení vzniku mimořádných událostí (úrazů, havárií) a dosažení změny v přístupu managementu k řízení podnikajícího subjektu v tom smyslu, aby mimořádným událostem předcházel především preventivními opatřeními.

Zadání úkolu:

Prověřování plnění požadavků programu „Bezpečný podnik“ je jako průběžný úkol prováděno všemi oblastními inspektoráty práce na základě žádosti o ověření shody systému řízení BOZP, zavedeného v podnikajícím subjektu v souladu s programem „Bezpečný podnik“. Kontrolu provádět v souladu se změnami programu „Bezpečný podnik“, které byly realizovány v roce 2009. Změny reagují na požadavky nové normy OHSAS 18001:2007, požadavky právních předpisů pro oblast bezpečnosti práce a ochrany zdraví a dále na požadavek na snižování pracovní úrazovosti. Jedním z těchto předpisů je nařízení vlády č. 406/2004 Sb., o bližších požadavcích na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v prostředí s nebezpečím výbuchu.

XVI. Provádění kontrol na základě podnětů na porušování pracovněprávních předpisů a předpisů v oblasti BOZP

Zdůvodnění:

Vysoký počet podaných podnětů ke kontrole svědčí o tom, že zaměstnavatelé často porušují pracovněprávní předpisy. V roce 2008 obdržely orgány inspekce práce 5 236 podnětů ke kontrole. Z tohoto důvodu je tento hlavní úkol dlouhodobý a do programu je zařazován opakovaně.

Podněty ke kontrole budou přednostně řešeny jejich zařazením do specializovaných hlavních úkolů, a to podle převažující činnosti zaměstnavatele. Zbývající podněty, které budou zařazeny do plánu kontrol jsou řešeny tímto hlavním úkolem.

Cíl úkolu:

Kontrolní činností aktivně působit na zaměstnavatele, aby odstranili kontrolou zjištěné nedostatky a zvýšili své právní vědomí jak v oblasti BOZP, tak i v oblasti pracovních vztahů a podmínek. Cílem je rovněž prošetřit co největší počet podnětů ke kontrole a získat tak objektivní podklady, které orgány inspekce práce využijí pro svou kontrolní činnost v následujícím období.

Zadání úkolu:

V oblasti pracovních vztahů a podmínek oblastní inspektoráty práce vyhodnotí podněty z hlediska jejich obsahu, zejména na úseku rovného zacházení a práce dětí, z hlediska počtu podnětů na jednoho zaměstnavatele a z hlediska plánu kontrolní činnosti. Oblastní inspektoráty práce rozhodnou, v rámci kterého hlavního úkolu, bude podnět šetřen. Inspektoráty se při kontrolním šetření zaměří zejména na skutečnosti, jež jsou obsahem podnětu. Operativně se zaměří zejména na podněty, které upozorňují na nedostatky při dodržování ustanovení o zákazu diskriminace zejména z hlediska pohlaví, včetně dodržování principu stejné mzdy za stejnou práci a za práci stejné hodnoty, při dodržování § 316 odst. 2 až 4 zákoníku práce – ochrana osobních práv zaměstnance a při dodržování stanovených podmínek upravujících výkon umělecké, kulturní, sportovní nebo reklamní činnosti dětmi.

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se oblastní inspektoráty práce zaměří zejména na podněty v souvislosti s porušováním předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na pracovištích, zajištění bezpečného provozu technických zařízení, vybavení zaměstnanců osobními ochrannými pracovními prostředky, kontroly příčin a okolností pracovních úrazů.

Oblastní inspektoráty práce budou průběžně vyhodnocovat ty zaměstnavatele, na které je evidováno více oprávněných nebo částečně oprávněných podnětů, a to i včetně poznatků z poradenské činnosti. Tyto zaměstnavatele zařadí buď mezi kontrolované subjekty v rámci příslušného hlavního úkolu, nebo bude provedena komplexní kontrola v rámci tohoto hlavního úkolu. Při analýze podnětů budou inspektoráty využívat zejména databázi a softwarovou podporu systému inspekce práce. Výsledky analýz budou využity mimo jiné i pro koncipování kontrolních akcí systému inspekce práce na další období.

XVII. Dodržování předpisů při používání chemických látek na pracovištích - úkol SLICu

Zdůvodnění:

V návaznosti na pokyny SLICu bude v roce 2010 provedena ve vybraných podnikajících subjektech celoevropská inspekční a komunikační kampaň, zaměřená na bezpečné a zdravé nepoškozující používání chemických látek na pracovištích.

Cíl úkolu:

Na základě vytypování bude provedena kontrola subjektů, které používají na pracovištích chemické látky. V zadání úkolu bude v průběhu roku 2010 blíže upřesněno, do jakých odvětví se kontrolní činnost má zaměřit. Na základě těchto pokynů bude vytvořen kontrolní seznam, případně budou stanoveny bližší informace k sběru dat, informační a kontrolní části kampaně SLICu.

Dále bude stanoven minimální počet podnikajících subjektů, u kterých bude kontrolní činnost prováděna. V tomto duchu bude vedeno zaměření informační kampaně a seznámení zainteresovaných subjektů s problematikou, vznikající při používání chemických látek na pracovištích a o jejím možném řešení v uvedených oblastech navržené EU/SLIC.

Zadání úkolu:

Předběžný časový harmonogram kampaně:

1. Všechny OIP vyčlení pro rok 2010 potřebné kapacity pro zajištění celého průběhu kampaně; její kontrolní část by měla v rámci každého regionu proběhnout v upřesněném počtu subjektů.
2. Každý OIP určí garanta kampaně, který bude zajišťovat jednotné provádění kampaně v rámci OIP, sumarizaci získávaných podkladů ke kampani, zpracování závěrečné informace o kampani apod.
3. V průběhu 1. pololetí 2010 se uskuteční instruktáž všech inspektorů, kteří budou zajišťovat kampaň.
4. V průběhu roku 2010 se současně uskuteční informační (mediální) část kampaně.
5. Kontrolní část kampaně bude realizována podle upřesnění SLICu.